

ДОКУМЕНТНА ПІДСИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: МІЖ ЕВРИСТИЧНИХ ПРОБЛЕМ ТА ЛАБІРИНТНИХ ДИЛЕМ

**Юшин С.О., доктор економічних наук, професор,
головний науковий співробітник,**

ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААНУ

Постановка проблеми. Наказ Міністерства юстиції України від 12.04.2012 № 578/5 визначив перелік типових документів, що створюються в управлінській діяльності: Верховної Ради України – Закони, Постанови, тощо; Президента України – Укази та Розпорядження; Кабінету Міністрів України – Постанови, Розпорядження; Міністерств та відомств – накази тощо. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 426-р (2006 р.) визнало, що саме відсутність належної законодавчої бази завжди призводить до безсистемного розроблення проектів нормативно-правових актів і недоліків в організації та здійсненні справочинства. Затверджена у 2020 р. Указом Президента України Стратегія національної безпеки України «Безпека людини - безпека країни» (№ 392) серед джерел загроз незалежності України, виділила недостатню ефективність державних органів і недосконалість та фрагментарність законодавства. Отже, всебічне дослідження документної підсистеми державного управління – *актуальна наукова задача.*

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед останніх досліджень та публікацій у частині проблем документної евристики слід виділити докторську дисертацію О.М. Збанацької [1] та публікацію О. М. [Костенко та І.В. Каменської](#) [2]. Різні аспекти лабіринтних дилем досліджували у своїх працях З.Е. Скринник [3] і М.Є. [Шумило](#) та О.В. Андрушко [4]. Проте узгодження евристичних та лабіринтних часток документної підсистеми державного управління ще відсутнє.

Мета та завдання дослідження. Мета дослідження – визначення причин утворення ризиків законодавчої лабіринтності. Задача дослідження – системна

орієнтованість державного управління на такий рівень компетентності своїх кадрів, який дозволить практично застосовувати евристичні принципи і методи.

Виклад основного матеріалу. Пошук принципів формування ідеального законодавства (“встановлення імен” на основі системи “державного мистецтва”) бере свій початок від Платона, який уподібнював евристичний шлях “блуканню в лабіринті”, де “одні закони встановлюють правильно, а другі – неправильно” через те, що “весь час вносять поправки до своїх законів, думаючи покласти межу зловживанням у справах, не усвідомлюючи, що насправді уподібнюються людям, що розсікають гідру” [5, с. 182, 620; 6, с. 94, 197]. Станом на 22.10.2022 р. кількість документів бази даних "Законодавство України" складає 263880 одиниць. Одразу зазначимо, що, наприклад, до Господарського кодексу України з моменту його прийняття (2003 р.) і донині було внесено 137 змін та доповнень.

200 років тому І. Бентам згадував про законодавчу плутанину, яку “вносить надмірна кількість поправок і як потрібно, якщо неможливими є абсолютні правила, визначити нитку, яка допомогла б знайти вихід з цього лабіринту” [7, с. 131]. Наш сучасник, Е. де Сото, також визнавав, що “ми живемо у законодавчому лабіринті, в якому згинув би і Дедал” [8, с. 8]. Вирішення такої колізії, вважає Х. Дрейфус, потребує узгодження лабіринтних та евристичних завдань [9, с. 329].

Закон України “Про державну службу” (№ 889, 2015 р.) наголошує на тому, що державна служба це діяльність, яка включає зокрема розроблення проектів законів та інших нормативно-правових актів. Зрозуміло, що реалізація вказаних актів потребує відповідного рівня компетенції, який, наприклад, викладений у Розпорядженні Кабінету Міністрів України № 154-р (2022 р.), де структурно виділені: Лідерство, Комунікація та взаємодія, Розуміння сфери державної політики, Стратегічне бачення, Управління змінами та інновації, Абстрактне мислення. Зрозуміло, що повноцінна реалізація таких компетенцій переводить діяльність державного службовця з Класу умов праці (Наказ МОЗУ № 248 від 08.04.2014) “оптимальний” чи “допустимий” до класу “шкідливий” –

напружена праця: “евристична (творча) діяльність, що вимагає вирішення складних завдань за відсутності алгоритму; особисте керівництво в складних ситуаціях; робота в умовах дефіциту часу та інформації з підвищеною відповідальністю за кінцевий результат”. Зрозуміло, що таке навантаження витримує унікальний фахівець, на чому зосереджував увагу У. Еко: “Лише бібліотекар, знаючи цю таїну, має право пересуватися по лабіринті книг, лише він знає, де яку книгу знайти і куди покласти на місце, лише він відповідає за їх збереження ... і може судити про те, як її знайти, які таємниці, які істини і які облуди криються у ній” [10, с. 132].

Висновки. Розвиток документної підсистеми державного управління треба здійснювати з врахуванням ризиків лабіринтності, уникання і подолання яких потребуватиме відповідного застосування евристичних принципів та методів.

Список використаних джерел

1. Збанацька О. М. Документна евристика в системі соціальних комунікацій: бібліотекознавчий аспект [Текст] : автореф. дис. ... д-ра наук із соц. комунікацій : 27.00.03 / Збанацька О.М. ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. - Київ, 2019. - 27 с.
2. [Костенко О. М.](#) Каменська І. В. Аналітико-синтетична евристичність обліково-інформаційної збалансованості інституціональної інфраструктури / ["Інтернаука". Економічні науки](#). 2017. № 1. С. 57-61.
3. [Скринник З. Е.](#) Українська людина в лабіринтах "фінансоміки" / [Соціогуманітарні проблеми людини](#). 2012. № 6. С. 93-102.
4. [Шумило М. Є.](#) Андрушко О. В. Цивільно-правова відповідальність за правопорушення у кримінальному процесі: система нормативних лабіринтів та пошук концепції // [Право України](#). - 2019. - № 9. - С. 99-116.
5. Платон Собр. соч. в 4 т.: Т. I/Пер. с древнегреч. М.: Мысль, 1990
6. Платон. Собр. соч. в 4 т. Т. 3/Пер. с древне-греч. М.: Мысль, 1994.
7. Бентам И. Тактика законодательных собраний / Иеремия Бентам; пер. с англ – Челябинск: Социум, 2006. – 208 с.
8. Сото, Э. де Иной путь: Невидимая революция в третьем мире / Пер. с

англ. М.: Catallaxy, Б, 1995. 320 с.

9. Дрейфус Х. Чего не могут вычислительные машины. Критика искусственного разума / Пер. с англ. М.: Прогресс, 1978. 338 с.

10. Еко У. Ім'я рози. / Пер. М. Прокопович. Харків, Фоліо, 2006. 507 с.

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ: УДОСКОНАЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК

Яцків П. здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

Виклики глобалізації та динамічний розвиток світових тенденцій зумовлює процес росту управлінської діяльності та особливостей управлінської праці на визначення їх ефективності. Напрямки розвитку Публічного управління та адміністрування залежить від вибору суспільством системи цінностей. Невідповідність чинної системи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування зумовлює необхідність проведення реформування публічного адміністрування. В Україні відбулися суттєві політичні зміни, які стали результатом розвитку ринкових і демократичних процесів, оскільки Україною був вибраний курс демократичних реформ та об'єктивні процеси розвитку й модернізації суспільства, що в цілому визначають перехід від традиційних моделей управління до розбудови їх механізмів на засадах демократичного врядування. Задля реалізації принципів демократичного врядування політико-інституційна та інституційно-правова форми інституалізації суспільних інтересів мають сприяти створенню належного правового поля шляхом коригування діяльності окремих формальних і неформальних інституцій та поліпшення координації їх спільної діяльності в напрямку підвищення громадського впливу як на управлінську діяльність в загалі, так і на публічні форми управління і адміністрування. Взаємодія між державними і громадськими структурами розвивається завдяки стрімкому прогресу інформаційно-комунікаційних технологій та ЗМІ. На сьогоднішній день більшість високорозвинених країн Заходу розвивається у напрямку